

Anti-pestprotocol Mariëndael

Inleiding

Op Mariëndael begeleiden we leerlingen naar een vmbo- of havo-diploma. Naast het halen van een diploma, besteden we ook aandacht aan: leren leren, leren kiezen en leren leven. Hiervoor zijn verschillende vaardigheden nodig.

We geloven dat groei altijd mogelijk is. Ons streven is dat de leerling steeds meer de regie over zijn leren en leven neemt. Het uiteindelijk behaalde diploma is voor iedereen hetzelfde, de weg ernaar toe kan verschillend zijn.

Wij zijn een school voor leerlingen met een fysieke beperking, langdurige ziekte en/of internaliserende problematiek. Dat betekent dat de problemen van onze leerling vaak niet direct zichtbaar zijn voor anderen. Ze uiten zich meestal niet naar buiten gericht, maar naar binnen gericht. Denk bijvoorbeeld aan angsten, depressie, eetstoornissen en zelfbeschadiging. Veiligheid is altijd belangrijk om goed te kunnen leren, maar voor onze leerlingen is dat nog meer het geval.

Onze leerlingen zijn ook gewoon pubers, die hun emoties niet altijd de baas zijn. Ook bij ons zijn leerlingen wel eens boos en maken ook volwassenen fouten. Het is belangrijk dat het voor iedereen duidelijk is hoe we daarmee omgaan.

De definitie van 'pesten'

Kinderen worden gepest wanneer ze door een of meer personen bewust en stelselmatig worden beschadigd door negatieve acties, waarbij de macht ongelijk is verdeeld en het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen.

Negatieve acties kunnen bestaan uit fysiek contact of woorden zijn, maar behelzen ook het maken van obscene gebaren, roddelen of het bewust buiten de groep sluiten. Het verschil in macht betekent dat het kind dat gepest wordt zich niet goed kan verweren en enigszins hulpeloos is ten opzichte van de pester (Olweus, 1994).

Het verschil in macht kan worden veroorzaakt doordat de pester sterker is dan degene die gepest wordt, maar dat hoeft niet. Er is ook een verschil in macht, als de pester verbaal sterker is, of meer vrienden heeft.

Pestgedrag uit zich op verschillende manieren: fysiek geweld (duwen, slaan, schoppen en erger, dreigen met fysiek geweld), buitensluiten (negeren, niet mee laten doen met activiteiten, discrimineren, wegsturen op openbare plekken, of in de school) en lastig vallen (stalken, nadoen, roddelen, laster, enz.). Het kan op straat, bij een club, of op school voorkomen, maar ook online, via sociale media zoals WhatsApp(groepen), Snapchat, Instagram, enz.

Onder pesten valt natuurlijk ook seksueel grensoverschrijdend gedrag, zoals ongewenste aanrakingen, seksuele opmerkingen, sexting zonder toestemming, exhibitionisme, voyeurisme, en elk ander gedrag dat ongepast is en de grenzen van een andere leerling overschrijdt.

Pesten kan gevoelens van stress, angst, eenzaamheid, boosheid, hopeloosheid en minder zelfvertrouwen veroorzaken. Ook ontwikkelen gepeste kinderen en jongeren vaker serieuze mentale problemen, die ook op volwassen leeftijd van invloed kunnen blijven.

Doelstellingen

Bij ons op school weten veel leerlingen vanuit hun voorgeschiedenis helaas hoe het is om gepest te worden. Onze leerlingen zijn daarom vaak wat toleranter en daardoor voelen leerlingen zich meestal veilig. Toch komt pesten ook voor onder onze leerlingen.

Wij doen ons best om pesten te voorkomen. Dat doen we door te streven naar een veilig leerklimaat voor alle leerlingen, pestgedrag te voorkomen en positieve interpersoonlijke relaties te bevorderen, door slachtoffers van pesten te ondersteunen en door maatregelen te nemen om gedragsverandering te bewerkstelligen bij pesters.

Er is een veilig leerklimaat wanneer leerlingen zich zowel fysiek als emotioneel beschermd en ondersteund voelen, waardoor ze zich optimaal kunnen concentreren op het leren van kennis en vaardigheden. Dit betekent dat er geen fysieke bedreigingen, pestgedrag en discriminatie zijn en dat er een cultuur is van respect en begrip is van en voor iedereen. In een veilig leerklimaat worden de behoeften en het welzijn van alle leerlingen serieus genomen, is er ruimte voor een open communicatie en lossen we problemen samen op. Het doel is dat we een omgeving creëren, waarin leerlingen zich gewaardeerd en ondersteund voelen bij hun leerproces.

Verantwoordelijkheden

Bij pesten op school zijn vijf partijen betrokken: de gepeste leerling, de pester, de meelopers en zwijgende middengroep, ouders/verzorgers en het schoolpersoneel.

Pesten gebeurt dus op verschillende plekken in en buiten de school. Vanzelfsprekend zien wij niet alles, dus hebben we iedereen nodig om het pesten te signaleren en te stoppen:

- De gepeste leerling moet in alle veiligheid bij een vertrouwd lid van het schoolpersoneel kunnen vertellen wat er aan de hand is;
- Het schoolpersoneel houdt toezicht, draagt bij aan een veilig pedagogisch klimaat op school en in de klas, reageert op pestgedrag en bevordert bewustwording;
- Ouders voeden hun kinderen op en begeleiden ze door ze assertief te maken, gewenst gedrag te benoemen en te belonen, negatief gedrag te benoemen, (externe) hulp te zoeken als dat nodig is en pesten bespreekbaar te maken op school en daarbuiten;
- Leerlingen gedragen zich respectvol, houden zich aan de schoolregels en maken melding van pestincidenten die ze ervaren en/of zien.

Preventie

We willen het pesten het liefst voorkomen. Daarom besteden mentoren en docenten aandacht aan de groepsvorming in het stamuur en tijdens de lessen. We geven voorlichting aan leerlingen over sociale media, wijzen de leerlingen op gewenst gedrag, houden een vinger aan de pols d.m.v. coachgesprekken, bespreken periodiek het welbevinden van de leerlingen in de Commissie voor de Begeleiding (maatschappelijk werk, psycholoog, didactisch deskundige) en bespreken de dagelijkse bevindingen met andere collega's tijdens dagteambijeenkomsten, een team gebonden collegiaal overleg, dat meermaals per week in de ochtend plaatsvindt, voorafgaand aan de lessen.

Onze school beschikt over twee pedagogische conciërges die surveilleren, leerlingen aanspreken en ondersteunen en docenten ondersteunen als dat nodig is.

Docenten krijgen voorlichting over sociale media en kunnen gebruik maken van ondersteuning door een medewerkerscoach.

Samen bevorderen we een positieve schoolcultuur, inclusief tolerantie en respect voor diversiteit.

Meldingsprocedure

Pestincidenten kunnen worden gemeld bij de mentor, een docent, een ondersteuner, een medewerker van de CvdB, een teamleider, de directeur en een vertrouwenspersoon. De leerling mag zelf het incident melden, maar ook ouders/verzorgers kunnen dat doen. Meldingen worden serieus genomen en er wordt gepaste actie ondernomen. Meldingen worden vertrouwelijk behandeld, met inachtneming van de privacy van het slachtoffer en de eventuele getuigen.

Onderzoek en interventie

Na een melding zal er contact worden opgenomen met het slachtoffer en/of ouder(s)/verzorger(s) om zorg en acties te bespreken. Ouders en meerderjarige leerlingen kunnen, als daar aanleiding toe is en leerling en ouders dat wensen, zelf aangifte doen bij de politie; de school kan dat niet doen. De school zal wel pestincidenten onderzoeken en passende maatregelen nemen tegen daders, zoals waarschuwingen, een finaal stopgesprek (een allerlaatste waarschuwing) een interne of externe time-out, een schorsing, of verwijdering. Een klein of eenmalige pestincident kan worden opgelost door een docent of een mentor en gemeld worden bij de teamleider. Het managementteam, bestaande uit teamleiders en directeur, bespreekt elk groot of terugkerend incident en bepaalt welke maatregel passend is. Dat wordt per incident bekeken en is afhankelijk van de ernst van het incident, recidive en de impact op het slachtoffer tijdens en na het incident.

Met de dader zal in ieder geval een gesprek gevoerd worden, waarin het pestgedrag wordt besproken en gewenst gedrag benoemd wordt. In geval van een schorsing, vindt dit gesprek meestal bij terugkeer plaats. We bespreken wat nodig is om recidive te voorkomen en bieden daarbij ondersteuning aan. Het kan zijn dat Mariëndael, gezien de problematiek van de andere leerlingen en de ondersteuningsbehoefte van de dader, niet de juiste plek blijkt te zijn voor een leerling. In dat geval gaan we op zoek naar een meer passende school.

Slachtoffers ontvangen desgewenst ondersteuning en begeleiding van mentor en/of een gedragsdeskundige/schoolmaatschappelijk werker. Het kan nodig zijn dat beide leerlingen in dezelfde klas zitten en dat het voor het gevoel van veiligheid nodig is de leerlingen uit elkaar te halen, als we die mogelijkheid hebben. In dat geval mag eerst het slachtoffer een voorkeur aangeven. Als het enigszins mogelijk is, zullen we dat realiseren.

Ouderbetrokkenheid

Ouder(s)/verzorger(s) van het slachtoffer worden door school (mentor, teamleider, of directeur) geïnformeerd over het pestincident. Samen bespreken we de vervolgstappen en de benodigde ondersteuning.

Ouder(s)/verzorger(s) van pester worden door school (mentor, teamleider of directeur) geïnformeerd over het pestincident. Wij noemen daarbij, als dat niet nodig is, geen namen van slachtoffer en eventuele getuigen in verband met de privacy. Eventuele maatregelen worden per e-mail aan de ouder(s)/verzorger(s) van pester bevestigd. Zo mogelijk wordt eerst telefonisch melding gemaakt van het pestincident. Na een sanctie volgt een herstel- of vervolgesprek.

Sancties en straffen

Als uw kind een ander gepest heeft, wilt u natuurlijk voor uw zoon/dochter opkomen als deze zich doordoor in een moeilijke situatie bevindt. Misschien kunt u niet geloven dat uw kind tot iets dergelijks in staat is. Het is moeilijk om te zien dat uw kind een sanctie moet ondergaan en daar verdrietig, of boos van wordt. Iedereen maakt echter kleine en grote fouten en het is de taak van volwassenen om te zorgen dat kinderen en jongeren ervan leren. Het is dus belangrijk om kinderen en jongeren te begeleiden en te corrigeren bij ongewenst gedrag en zeker bij pestgedrag, fysiek geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag, om het herhalen ervan te voorkomen. Het opleggen van sancties heeft meerdere voordelen.

Grenzen en normen leren

Tijdens de adolescentie ontwikkelen jongeren hun morele kompas en begrijpen ze de grenzen van acceptabel gedrag. Het corrigeren van onaanvaardbaar gedrag op dit moment kan hen helpen te begrijpen wat juist is en wat niet, en welke consequenties dit gedrag met zich meebrengt.

In elke sociale omgeving zijn er regels die nageleefd moeten worden. Kinderen en jongeren moeten dit leren, zodat ze daar nu en later, op hun werk en in relaties, de vruchten van kunnen plukken.

Voorkomen van recidive

Het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag op jonge leeftijd vermindert de kans op herhaling. Door middel van passende sancties kunnen jongeren de ernst van hun daden begrijpen en worden ze aangemoedigd om positiever gedrag aan te nemen. Dat geldt overigens niet alleen voor kinderen en jongeren: zonder de kans een bekeuring te krijgen, zouden veel meer verkeersregels worden overtreden.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het aanpakken van ongewenst gedrag bij jongeren draagt bij aan het bevorderen van een veiligere samenleving door hen verantwoordelijkheid bij te brengen voor hun acties en de impact ervan op anderen te bespreken.

Therapeutische interventies

Straf kan worden aangevuld met therapeutische interventies, zoals counseling, of educatieve programma's, om de onderliggende oorzaken van het gedrag aan te pakken en jongeren te helpen beter om te gaan met emoties en sociale interacties.

Bescherming van slachtoffers

Het nemen van passende maatregelen, waaronder strafrechtelijke sancties, beschermt de slachtoffers en geeft hun het vertrouwen dat hun school en het rechtssysteem hun belangen serieus nemen.

Online pesten

Online pesten komt veel voor. De anonimiteit maakt de drempel om te pesten lager. Omdat leerlingen dat buiten het zicht van medewerkers van school en ouder(s)/verzorger(s) kunnen doen, is het lastig om hier als school op te acteren. Schoolpersoneel mag niet in een device, meestal een telefoon, van een leerling kijken zonder toestemming van ouder(s)/verzorger(s). Om online pesten te voorkomen, hebben we u heel hard nodig.

Zo kunt u het online gedrag van uw kind controleren:

1. Wees betrokken: praat regelmatig met uw kinderen over online-activiteiten en -interesses. Toon interesse en begrip voor hun digitale leven.

2. Ken de apps en platforms: leer welke sociale media-platforms en apps uw kinderen gebruiken. Installeer sommige van deze apps zelf om te begrijpen hoe ze werken. Gevaarlijk zijn met name social media-platforms waarop meldingen automatisch verdwijnen, zoals Snapchat.
3. Privacy-instellingen: help uw kinderen bij het instellen van de privacy- en veiligheidsinstellingen op hun online-accounts en apparaten.
4. Volg online vrienden: als uw kinderen jonger zijn, kunt u hun online vrienden en volgers controleren om ervoor te zorgen dat ze alleen in contact zijn met mensen die ze kennen. Doe dit openlijk: vraag aan uw kinderen of ze iedereen in hun online-groepen in het echt kennen en leg ze uit wat de gevaren zijn van contact met onbekenden.
5. Bekijk online-activiteiten: check de online-activiteiten van uw kinderen, maar respecteer hun privacy. Lees dus niet alle berichten, maar bekijk bijvoorbeeld hun profielen en statusupdates.

U kunt online pesten helpen voorkomen:

1. Open communicatie: moedig uw kinderen aan om met u te praten als ze online-pestgedrag ervaren. Zorg ervoor dat ze weten dat ze altijd bij u terecht kunnen voor hulp en steun. Vertel ze bij wie ze op school terecht kunnen.
2. Bewustmaking: leer uw kinderen hoe ze online-pesten kunnen herkennen en help ze begrijpen wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen.
3. Melden: leg uit hoe belangrijk het is om online-pesten te melden, zowel aan u als aan de school, of het platform waarop het plaatsvindt.
4. Emotiebeheersing: leer uw kinderen om ook online met respect en empathie te communiceren. Bespreek het belang van zelfbeheersing en de gevolgen van kwetsende berichten.
5. Ondersteuning: bied emotionele steun aan uw kinderen als ze online-pesten ervaren. Toon begrip, luister naar hun gevoelens en help hen bij het vinden van oplossingen.
6. Interventie: als u vermoedt dat uw kinderen online pesten, voer dan een open gesprek en moedig ze aan om dit gedrag te veranderen. Zoek indien nodig professionele hulp.

Follow-up

De school monitort pestincidenten en evalueert de effectiviteit van genomen maatregelen op regelmatige basis tijdens de periodieke overleggen met de CvdB, tijdens het dagteam en als dat nodig is, ook tussentijds.